T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/531
KARAR NO : 2020/635
KARAR TR: 26.10.2020

ÖZET : Davalı Oda'ya kayıtlı olarak taksicilik mesleğini sürdüren davacı tarafından, Oda'nın Olağan Genel Kurul Toplantısı'nda karara bağlanan "....oda tarafından bağış alınan paraların iade edilmemesine oy çokluğu ile karar verilmiştir." içerikli "n" gündem maddesinin iptali ile kendisinden bağış adı altında alınan paranın iadesiistemiyle açılan davanın, İDARİYARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : A.A.
Vekili : Av. M.B.
Davalı : Antalya Şoförler, Otomobilciler, Kamyoncular, Kamyonetçiler ve Otobüsçüler Esnaf ve Sanatkarlar Odası Başkanlığı
Vekili : Av. A.K.

O L A Y : Davacıvekili dava dilekçesinde özetle; müvekkilinin Oda Başkanlığına kayıtlı07 T .... plakalı aracın sahibi olduğunu, davalı odanın 21.01.2018 tarihli Genel Kurul Toplantısında tutanakla karara bağlanan ".... oda tarafından bağış alınan paraların iade edilmemesine oy çokluğu ile karar verilmiştir." içerikli "n" gündem maddesinin; usulsüz ve hukuka aykırı olarak karara bağlandığı, kendilerinden "bağış" adı altında alınan paraların mevzuatta yeri olmadığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Esnaf ve Sanatkarlar Genel Müdürlüğünün 02.01.2018 tarih ve 30741369 sayılı inceleme raporunda Odanın usulsüzlükleri ile ilgili birçok tespitin yer aldığını, bu usulsüzlüklerden birinin de taksici esnafından alınan haksız ve usulsüz paralar olduğunun ifade edildiği, durağa kaydedilmek için herkesten ayrı miktarlarda para alındığını, bir kısım taksiciden hiç para alınmadığını, bu durumun eşitlik ilkesine aykırı olduğunu ileri sürerek, Genel Kurul Toplantısında Karara bağlanan işlemin iptali ve davalı Oda tarafından kendisinden alınan 35,000,00-TL'nın yasal faizi ile birlikte iadesiistemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ANTALYA 4. İDARE MAHKEMESİ 5.12.2018 gün ve E:2018/122, K:2018/917 sayı ile, olayda; uyuşmazlığın davacı tarafından davalı idare hesabına yatırılan 35.000,00-TL ile yatırılan işbu paranın iadesi isteminin reddi işleminden kaynaklandığı, Gümrük ve Ticaret Müfettişliğince yapılan teftiş sonucunda yatırılan paranın bağış olmadığı ifade edilmiş ise de, söz konusu paranın herhangi bir idari işlem veya eylem neticesinde davalı idarenin hesabına yatırılmayıp meccanen davacı yanca şarta bağlı olarak bağış yapıldığı ve bu hususun ödeme dekontunun açıklamalar kısmında belirtildiği, ödeme yapılması sureliyle de davacı ve davalı arasında bağış akdinin kurulduğu, bu bağlamda işbu uyuşmazlığın bağış sözleşmesinden kaynaklandığı, bu sözleşmenin Vergi Mahkemesinin görevine giren vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümler ile bunların zam ve cezalar ile tarifelere ilişkin bulunmadığı gibi idare mahkemesinin görevine giren iptal veya tam yargı davasına konu bir işlem ile ilk derecede Danıştayca çözümlenecek bir işlem de olmadığı: dolayısıyla özel hukuk ilişkisinden doğan ve sözleşme hükümlerinin tarafların serbest iradesiyle belirlendiği bağış sözleşmesinden kaynaklanan uyuşmazlığın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği gereçesiyle, davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, bu karara karşı davacı vekili tarafından istinaf isteminde bulunulmuştur.

Konya Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi 20.6.2019 gün ve E:2019/766, K:2019/958 sayı ile, istinaf başvurusuna konu mahkeme kararında, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 45. maddesinde düzenlenen kararın kaldırılması nedenlerinin bulunmadığı anlaşıldığından, istinaf isteminin reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

ANTALYA 5. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ 7.7.2019 gün ve E:2019/333, K:2019/310 sayı ile, 2577

Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 25. Maddesine göre idari yargı davaları, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları, idari eylem ve işlemlerinden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları ile tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar olarak belirtildiği; davanın konusunun idarenin yapmış olduğu işlemin iptali ile Genel Kurul Kararından doğan zararın tazminine yönelik olduğundan idari yargının görev alanına girdiği sonuç ve kanaatine varıldığı gerekçesiyle, davanın yargı yoluna ilişkin dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı idari ve adli yargı yerlerince verilmiş olan görevsizlik kararları nedeniyle oluştuğunu ileri sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvuruda bulunmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Burhan ÜSTÜN'ün Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan26.10.2020 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; idari ve adli yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Antalya Şoförler, Otomobilciler, Kamyoncular ve Kamyonetçiler Esnaf ve Sanatkarlar Odasına kayıtlı olarak 07 T .... plakalı aracın maliki olan davacı tarafından, davalı odanın 21.01.2018 tarihli Olağan Genel Kurul Toplantısı'nda karara bağlanan "....oda tarafından bağış alınan paraların iade edilmemesine oy çokluğu ile karar verilmiştir." içerikli "n" gündem maddesinin; usulsüz ve hukuka aykırı olarak karara bağlandığı, kendilerinden "bağış" adı altında alınan paraların mevzuatta yeri olmadığı, yeni durağa kaydolabilmek için herkesten ayrı miktarlarda para alındığı, bazı taksicilerden hiç para alınmadığı ileri sürülerek iptali ile kendisinden alınan 35.000,00-TL'nin ödeme tarihinden itibaren işletilecek yasal faizi ile birlikte ödenmesi istemiyle açılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının "Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları" başlıklı 135.maddesinin birinci fıkrasında "Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleridir." hükmüne;

5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu'nun " Amaç" başlıklı 1. maddesinde; "Bu Kanunun amacı; esnaf ve sanatkârlar ile bunların yanlarında çalışanların meslekî ve teknik ihtiyaçlarını karşılamak, meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlerine uygun olarak gelişmelerini ve meslekî eğitimlerini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak, meslek disiplini ve ahlâkını korumak ve bu maksatla kurulan tüzel kişiliğe sahip kamu kurumu niteliğindeki esnaf ve sanatkârlar odaları ile bu odaların üst kuruluşu olan birlik, federasyon ve Konfederasyonun çalışma usûl ve esaslarını düzenlemektir." Hükmüne;

"Tanımlar" başlıklı 3.maddesinde; "Bu Kanunun uygulanmasında;(…) d) Oda: Esnaf ve sanatkârların kuracakları ihtisas ve karma esnaf ve sanatkârlar odalarını,(…) İfade eder." Hükmüne yer verilmiş;

"Odaların organları" başlıklı 9.maddesinde; "Oda organları şunlardır:

a) Genel kurul: Genel kurul toplantı tarihinden en az altı ay önce odaya kaydolmuş ve Bakanlık e-esnaf ve sanatkâr veri tabanından, ilgili esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşu tarafından alınacak, genel kurul toplantısına katılacaklar listesine dahil olan üyelerden oluşur.

b) Yönetim kurulu: Başkan dahil olmak üzere, üye sayısı 1000'den az olan odalarda yedi, üye sayısı 1000-2000 olanlarda dokuz, 2000'den fazla olan odalarda onbir kişiden oluşur ve genel kurul üyeleri arasından dört yıl süreyle görev yapmak üzere seçilir. Aynı sayıda yedek üye seçilir.(…)" hükmüne;

"Oda genel kurulunun görev ve yetkileri" başlıklı 10.maddesinde; "Oda genel kurulunun görev ve yetkileri şunlardır: (…)j) Bağlı olduğu birliğin muvafakati alınmak şartıyla kuruluş amacını gerçekleştirmeye yönelik gayrimenkul ve her türlü taşıt alım ve satımına, gayrimenkul karşılığında ödünç para alınmasına karar vermek.(…)"hükmüne;

"Oda yönetim kurulunun görev ve yetkileri" başlıklı 11. Maddesinde; "Oda yönetim kurulunun görev ve yetkileri şunlardır:

a) Oda işlerini mevzuat ve genel kurul kararlarına uygun olarak yürütmek.

b) Bakanlığın mevzuat gereği vereceği görevleri yerine getirmek.

(…)

f) Oda üyelerinin çalışma konularına giren hususlarda haklarını korumak için resmî ve özel kuruluşlar nezdinde girişimlerde bulunmak, üyelerinin meslekî menfaatlerini ilgilendiren konularda, adli ve idari yargı mercileri önünde oda başkanı marifetiyle odayı temsil etmek.

(…)

h) Üyelerin, çalışma konularına giren işlerde gelişmelerini sağlamak ve ihtiyaçlarını karşılamak bakımından, gerekli tedbirleri almak, kurslar düzenlemek ve bu konuda ihtiyaç duyulan tesisleri kurmak üzere genel kurula teklifte bulunmak, bu bilgileri Bakanlık e-esnaf ve sanatkâr veri tabanında güncelleyerek takip etmek.

(…)" hükmüne;

“Odaların gelirleri” başlıklı 14. maddesinde; “Odaların gelirleri şunlardır:

a) Kayıt ücreti.

b) Yıllık aidat.

c) Konfederasyonca belirlenen tarife ücretleri karşılığında düzenlenecek ve onanacak belgeler ile yapılan hizmetler karşılığında alınacak ücretler.

d) Meslekî yeterlik belgesi ücretleri.

e) Yayın gelirleri.

f) Sınav ücretleri.

g) Oda amacını gerçekleştirmek için kurulacak kuruluşların ve iştiraklerin gelirleri.

h) Oda tarafından düzenlenecek danışmanlık, eğitim, kurs ve sosyal faaliyet gelirleri.

ı) Muhasebe işlerinin yapılmasından elde edilen gelirler.

j) Faiz ve diğer gelirler.

k) Bağış ve yardımlar.” hükmüne yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; davalı Oda Başkanlığının 06.03.2015 tarih ve 2sayılı Yönetim Kurulu kararının 8. maddesiyle "2016 yılında faaliyete geçmesi planlanan Expo taksi durağı için yapılan başvuruların değerlendirmeye alınmasına, şehir merkezindeki trafik sıkışıklığını azaltmak, duraklarda faaliyet gösteren ticari taksi sahiplerinin başvurularına öncelik tanınmasına, taksi durağı için yapılacak başvurularda 5362 sayılı Yasa’nın 14. maddesi gereğince başvuru sahiplerinden kendi istek ve arzularıyla yapacakları bağışların kabul edilmesine, bağışların 14. madde uyarınca Oda’ya gelir olarak kaydına, bu bağışların ayrı hesapta toplanarak hizmet binasının bulunduğu arsanın Vakıflar Genel Müdürlüğünden alımı için kullanılmasına" karar verildiği;07 T .... plakalı ticari aracın maliki olan davacı tarafından, aracını Expo 2016 durağına kaydettirmek maksadıyla 17.03.2015 tarihinde davalı idarenin Halk Bankası'nda bulunan hesabına 35.000,00-TL yatırıldığı, çeşitli konularda davalı odaca usulsüz işlemler yapıldığı yönündeki şikayetler üzerine Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Müfettişliğince yapılan teftiş sonucu 13.12.2017 tarih ve 338-C/06-01 sayılı İnceleme Raporu düzenlendiği, raporda; "odanın banka hesabına bağış adı altında muhtelif tarih ve tutarlarda para yatıran kişilerin bu paraları taksi plakalarını Expo 2016'da kurulacak taksi durağına kaydedebilmesi karşılığında yatırdığı, dolayısıyla da karşılıksız olmadığı, Oda tarafından her ne kadar bağış geliri olarak gösterilse de esasen bu paraların bağış olmadığı, Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu'nun Oda gelirleri başlıklı 14. maddesinin 1-k bendindeki bağış ve yardımlardan sayılamayacağı, Oda'nın yapacağı ilk genel kurulda, plakasını Expo taksi durağına kaydetmek isteyenlerden başvuru sırasında bağış adı altında para alındığı hususunun gündeme alınarak Odanın yönlendirmesi üzerine Expo taksi durağında çalışmak için taksi durağını değiştirmek amacıyla bağış adı altında Odanın banka hesabına para yatıran taksici esnafının yapmış olduğu ödemelerin iadesi için Odaya yazılı olarak başvurabileceği gibi sonuç alamaması halinde veya doğrudan yargı yoluna da başvurulabileceğinin üyelerin bilgisine sunulması, plakanın bir taksi durağına kaydedilmesi veya taksi durağının değiştirilmesi amacıyla bağış adı altında taksici esnafından alınan paraların iade edilip edilmeyeceğinin görüşülmesi ve alınacak karara göre hareket edilmesi gerektiği" yönünde kanaat belirtildiği;yatırılan meblağın iadesi için yapılan başvuruların davalı odanın 21.01.2018 tarihli Olağan Genel Kurul Toplantısı'nda karara bağlanan "....oda tarafından bağış alınan paraların iade edilmemesine oy çokluğu ile karar verilmiştir." içerikli "n" gündem maddesiyle reddedildiği, anılan maddenin iptali ile davacıdan alınan 35.000,00 TL'nin ödeme tarihinden itibaren işletilecek yasal faizi ile birlikte ödenmesi istemiyle görülmekte olan davanın açıldığı anlaşılmış; davalı tarafından Mahkemeye sunulan cevap dilekçesinde ise; Yönetim Kurulu Kararı uyarınca bir kısım üyelerin kendi istek ve arzularına göre Oda’ya, bu amaçla kullanılmak üzere ve karara uygun olarak ayrı hesapta tutulmak üzere yapılan bağışların kabul edildiği, kararda usul ve Yasa’ya aykırı bir yön bulunmadığı; Oda’nın davacı ya da bir başkasına EXPO taksi durağına geçiş yapılması için ve bununla ilgili bağış yapılması için bir zorlaması ya da dayatmasının olmadığı; bir kısım üyelerinverdikleri bağışı geri talep etmeleri üzerine;21.01.2018 tarihinde, 5362 Sayılı Kanunun 45.maddesinde göre öngörülen toplantı nisabının sağlanması ile Olağan Genel Kurul Toplantısı yapılarak gündem maddelerinin görüşüldüğü, alınan kararların “n” maddesinde üyelere okunup yapılan oylama neticesinde, Oda tarafından bağış alınan paraların iade edilmemesine karar verildiği; kararda usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmadığı ileri sürülerek, davanın reddinin gerektiği savunulmuştur.

Buna göre, davalı Oda’nın, idari yapı içinde, kamu hizmeti gören bir birim olduğu; kamu kurumu niteliğindeki kuruluş olan davalıya husumet yöneltilerek, Olağan Genel Kurul Toplantısı'nda karara bağlanan "....oda tarafından bağış alınan paraların iade edilmemesine oy çokluğu ile karar verilmiştir." içerikli "n" gündem maddesinin iptali ile "bağış" adı altında yatırılan paranın iadesi amaçlandığına göre,talep ve işlemin idari nitelik taşıdığını kabul etmek gerekmektedir.

Dolayısıyla açılan davanın, idarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları kapsamında idari yargı yerince çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Belirtilen nedenlerle, davanın görüm ve çözümünde idari yargı yeri görevli olduğundan, Antalya 4. İdare Mahkemesince verilen 5.12.2018 gün ve E:2018/122, K:2018/917 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Antalya 4. İdare Mahkemesince verilen 5.12.2018 gün ve E:2018/122, K:2018/917 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,26.10.2020 günündeOY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Burhan	Şükrü	Mehmet	Birol
ÜSTÜN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir TUNÇ	Nurdane TOPUZ	Bilal ÇALIŞKAN